

Bijlage 1 – Voortgangsrapportage Toeslagen

In deze voortgangsrapportage geef ik uw Kamer een update van gedane toezeggingen, lopende maatregelen en onderzoeken. Allereerst ga ik in op de plannen voor Toeslagen I en Toeslagen II en daarna schets ik een stand van zaken bij een aantal thema's. Zo wordt een update gegeven van enkele onderdelen van de specifieke aanpak richting ouders en van de maatregelen om te voorkomen dat dit andere ouders kan overkomen. Ook komt het gebruik van (tweede) nationaliteit bij toezicht aan bod in deze brief en behandel ik onder het kopje overig nog enkele losse onderwerpen, zoals het intern onderzoek naar informatiebeheer bij Toeslagen.

A. Plannen voor Toeslagen I en Toeslagen II

De dienst Toeslagen heeft de opgave om jaarlijks voor meer dan 5 miljoen huishoudens meer dan 7 miljoen toeslagen rechtmatig, tijdig en juist toe te kennen en uit te keren. Naast bezinning op een toekomst waarin toeslagen niet of een in sterk veranderde vorm zullen bestaan is het daarom onverminderd noodzakelijk om in het hier en nu te interveniëren en te investeren in het huidige stelsel. De uitvoering moet worden verstevigd naar een meer klantgerichte dienstverlening met zo groot mogelijke toekenningszekerheid voor alle toeslaggerechtigden en een behandeling waarin relevante individuele omstandigheden gemotiveerd kunnen worden meegewogen. Het beleid kan daaraan bijdragen door vereenvoudigingen door te voeren die het voor burgers en voor de uitvoering begrijpelijker en overzichtelijker maken en het aantal terugbetalingen terug kan brengen. Hierover ben ik in gesprek met mijn 'collega-bewindspersonen'.

Er zal een plan worden uitgewerkt dat de dagelijkse dienstverlening door Toeslagen aan de burgers versterkt, vereenvoudigt en de ruimte geeft om met meer menselijke aandacht onze burgers ten dienste te staan. Daarvoor zijn meer middelen nodig. Om de voorbereiding en uitwerking van het plan niet te vertragen en de reeds ingezette verbeteringen te kunnen uitbreiden heb ik middelen beschikbaar gesteld voor de eerste fase. Het meerjarige vereenvoudigings- en intensiveringplan zal ter besluitvorming voor de Voorjaarsnotitie worden aangeboden.

PM plannen TSL II

B. De specifieke aanpak richting ouders

Opvolging gesprekken met ouders

PM

Uitbetaling compensatie CAF 11

Graag informeer ik uw Kamer over de stand van zaken van de betaling van compensatie voor de bij de CAF 11-zaak betrokken ouders. In de week voor kerst zijn de eerste betalingen overgemaakt. Van de 309 betrokken ouders hebben 287 ouders recht op compensatie.¹ In totaal ging het om een bedrag van € 4.232.503, gemiddeld € 14.646². Zeven ouders hadden geen bij de Belastingdienst bekend rekeningnummer.³ Inmiddels hebben PM ouders de uitbetaling alsnog ontvangen. Het streven blijft om alle ouders die recht hebben op compensatie, te compenseren.

Er zijn 22 ouders die bericht gehad dat zij geen compensatie ontvangen. Hun situatie is beoordeeld door een commissie van onafhankelijke deskundigen, conform de aanbevelingen van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen (AUT). De commissie van onafhankelijke deskundigen heeft geoordeeld dat deze ouders geen recht hebben op compensatie. Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld dat er evident sprake is van het ontbreken van het recht op kinderopvangtoeslag of dat er ook na herhaaldelijk verzoek (over alle drie de toeslagjaren, 2012-2013 en 2014) geen reactie is gekomen. Alle 309 ouders hebben een brief ontvangen waarin het besluit tot compenseren is toegelicht.⁴ Tot 28 januari jl. konden beide groepen ouders reageren op deze vooraankondiging. De ouders die geen compensatie kregen konden hierbij aangeven op welke

¹ PM vindplaats toevoegen (brief van 24 december 2019)

² Zie hiervoor de brief van 17 december 2019; Kamerstukken II, 2019/20, 31066, nr. 574.

³ PM vindplaats toevoegen (brief van 24 december 2019)

⁴ Deze brieven zijn als bijlage bij de brief van 17 december jl. naar uw Kamer gestuurd.

gronden ze daar volgens hen wel recht op hebben. De groep ouders die wel een eerste betaling heeft gekregen kon de bij Toeslagen bekende gegevens aanvullen en hun eventuele zienswijze geven. Van de 309 ouders hebben 24 [tzt actualiseren] personen hier op gereageerd. Geen van deze personen hadden recht op een compensatie. De reacties worden meegenomen bij het opstellen van de definitieve beschikkingen die uiterlijk PM worden gestuurd. Indien ouders het niet eens zijn met de definitieve beschikking kunnen ze hier bezwaar tegen maken. Deze bezwaren worden beoordeeld door een team dat door Toeslagen daarvoor apart in het leven is geroepen. Tevens zal een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie zich over deze bezwaren buigen. De komende maanden zal ik u op de hoogte houden van de voortgang van de compensatie voor ouders in de CAF 11-zaak.

PM stavaza 2^e deel compensatie

Inzien dossiers

Graag informeer ik uw Kamer over de stand van zaken ten aanzien van de recente verzoeken van burgers tot inzage in hun toeslagen-dossier. Op 17 januari jl. zijn er twaalf dossiers bezorgd. Negen van hen hebben inmiddels een gesprek gehad met medewerkers van Toeslagen. Het laatste gesprek is ingepland op 17 februari aanstaande. Voor 1 maart van dit jaar ontvangen de volgende tien burgers hun dossier. Het betreft burgers die betrokken zijn geweest in een fraudeonderzoek. Zij ontvangen daarom, naast hun persoonlijke dossier, ook informatie over het fraudeonderzoek. Deze burgers krijgen hun dossier thuisbezorgd en zullen ook benaderd worden voor het inplannen van een persoonlijk gesprek om het dossier toe te lichten. Ik ben op 5 februari jl. aanwezig geweest bij een gesprek met twee ouders in het kader van de aan hen op 17 december j.l. gerichte vooraankondigingsbrief met compensatieberekening (CAF 11).

De samenvattingen die zijn gemaakt bij de twaalf dossiers zijn positief ontvangen door de ouders. Het dossier bevat namelijk erg veel technische informatie, die voor een burger vaak onoverzichtelijk en lastig te duiden is. De samenvatting geeft de burger een goed beeld van hetgeen gebeurd is. De ervaring tijdens de gesprekken die tot nu toe gevoerd zijn, is dat het dossier zelf nauwelijks ter sprake komt en in veel gevallen zelfs ongeopend blijft tijdens het gesprek. Een maximale dienstverlening aan de burger, waarmee hij een goed inzicht krijgt in de inhoud van zijn dossier staat voor mij centraal.

PM update over nieuwe werkwijze

Serviceteam Gedupeerden Kinderopvangtoeslag

Het serviceteam Gedupeerden Kinderopvangtoeslag (Serviceteam) is zoals toegezegd door mijn ambtsvoorganger van start gegaan op 2 januari van dit jaar. Voor het Serviceteam is een apart telefoonnummer gereserveerd. Tot en met vrijdag 31 januari is het Serviceteam 1844 keer gebeld. De bereikbaarheid was goed. De gemiddelde wachttijd was ongeveer een halve minuut.

Het vaakst werd gebeld met het een verzoek om herbeoordeling. Daarnaast is er veel gebeld over ontvangstbevestigingen. De frequentie nam aanzienlijk af nadat op 16 januari jl. een grote groep verzoekers een ontvangstbevestiging van hun verzoek tot herbeoordeling heeft ontvangen. In de ontvangstbevestiging wordt gevraagd om, middels een bijgevoegd formulier, door te geven of er een gemachtigde is. Het Serviceteam merkt dat in afwachting van de rapporten van de AUT en ADR het aantal telefoongesprekken waarin mensen vragen naar de stand van zaken van hun herbeoordeling is toegenomen sinds de laatste weken van januari.

Het Serviceteam heeft vanaf december ook proactief een groot aantal mensen benaderd die zich al bij de Belastingdienst hadden gemeld om hen te informeren dat de rapporten van de AUT en ADR later dan verwacht zouden verschijnen. Tevens heeft het Serviceteam afspraken gemaakt over het bezorgen van dossiers en belt het Serviceteam burgers die zich hebben gemeld bij BOinK om hun gegevens aan te vullen en hen als zelfmelder te registreren. Daarnaast heeft het Serviceteam een aantal vragen beantwoord van mensen die bij de ouderbijeenkomst met de Minister-President en de Minister van Financiën op 20 januari jl. waren. Al deze mensen zijn gebeld. Ruim duizend mensen zijn pro-actief benaderd door het Serviceteam.

De toeloop van mensen waarvoor het speciale telefoonnummer niet is bedoeld blijft een groot risico. Daarnaast is het van belang scherp te houden wat mensen kunnen verwachten van het Serviceteam. Zo zal het bijvoorbeeld, ook na de publicatie van de rapporten van de AUT en ADR, niet mogelijk zijn te bellen en ter plekke een uitspraak van het Serviceteam te krijgen over een individueel dossier.

Onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie

PM [Er is toegezegd om een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie in te stellen voor eventuele bezwaren tegen de compensatiebesluiten]

Hulp bij rechtsgang

PM [N.a.v. motie Omtzigt c.s. over het zonder tegenwerking recht halen door ouders]

Predicaat "opzet of grove schuld"

PM [Het lid Leijten heeft gevraagd hoeveel personen worden beschouwd als fraudeur met het predicaat "opzet of grove schuld"]

Gesprek burgemeesters/VNG

PM

C. Maatregelen om te voorkomen dat dit andere ouders kan overkomen

In de brief van 15 november jl.⁵ zijn diverse maatregelen geschetst die er, samen met destijds al in gang gezette maatregelen, voor moeten zorgen dat situaties als bij CAF 11 worden voorkomen. Graag geef ik uw Kamer een update over de in de brief genoemde maatregelen.

1. Verbeteren van cultuur en vaardigheden

In juli 2019 is een vierde pijler 'cultuur' toegevoegd aan de Beheerst Vernieuwen aanpak. De acties onder dit cultuurprogramma zien op alle onderdelen van de organisatie, zo ook op Belastingdienst/Toeslagen. Deloitte doet momenteel, met een enquête en groepsgesprekken, onderzoek naar de huidige en gewenste cultuur van de Belastingdienst. De resultaten zijn naar verwachting begin tweede kwartaal beschikbaar. In afwachting van de aanbevelingen is de Belastingdienst aan de slag met dialoogsessies met medewerkers en leidinggevenden. Daarin wordt gereflecteerd op het gedrag en is er ruimte om dilemma's te bespreken.

2. Meer maatwerk in dienstverlening

Het merendeel van de toeslaggerechtigden weet zich goed bediend met het digitaal aanvragen en wijzigen en het geautomatiseerd berekenen en ontvangen van toeslagen. Maar als feiten en omstandigheden daarom vragen moeten burgers kunnen rekenen op meer persoonlijke dienstverlening en maatwerk in het toekennen en aanpassen van het recht op een toeslag. Toeslagen zorgt daarom voor meer uitleg en motivatie bij besluiten, vooral als deze een vermindering inhouden. Ook wordt contact gezocht om de burger in staat te stellen om meer toelichting of aanvullend bewijs te geven bij bijvoorbeeld een ingediend bezwaarschrift. Deze werkwijze zal gefaseerd verder worden doorgevoerd in alle processen. Naast het toenemen van de behandeltijden en daarmee samenhangende benodigde capaciteit vraagt deze implementatie ook om het investeren in kennis en vaardigheden van medewerkers en management. De vaktechnische waarborgen die worden aangebracht ondersteunen dit.

Met actuele gegevens over de grondslagen van een toeslag kunnen burgers er op geattendeerd worden dat het mogelijk beter is om de lopende toeslag aan te passen. Daarmee kan een terugbetaling achteraf worden voorkomen. Dit jaar worden alle kinderopvanginstellingen gevraagd en ondersteund om maandelijks de afgenomen opvanguren in te sturen. Met deze informatie zullen ouders worden geattendeerd als er een aanwijzing is dat de toeslag moet worden bijgesteld. Deze attenderingen zullen via een app worden gestuurd, die in een pilot is uitgetest en binnenkort voor alle ouders ter beschikking komt. Hierin kunnen ook de gegevens van de toeslagen worden geraadpleegd en wijzigingen worden ingevoerd. Ook zal in het voorjaar worden gestart met het telefonisch benaderen van ouders met deze attenderingen. Daar waar blijkt dat ouders meer begeleiding nodig hebben in het goed aanvragen en aanpassen van de toeslag zal dit worden

⁵ Kamerstukken II, 2019/20, 31066, nr. 538.

geboden. Deze aanpak is op kleine schaal uitgetoetst en gereed voor bredere toepassing als voldoende capaciteit is aangetrokken.

3. Betere juridische waarborgen

Belastingdienst/Toeslagen heeft een programma in uitvoering uit dat is gericht op de inrichting en versterking van de vaktechnische structuur. Hierdoor komen dilemma's over de toepassing van de wet in concrete situaties sneller naar boven. Dit leidt tevens tot beleidsbesluiten en het sneller implementeren van nieuwe jurisprudentie.

Zoals mijn ambtsvoorganger in de brief van 15 november jl. heeft aangegeven is er een begin gemaakt met de benoeming van vaktechnische medewerkers. Deze benoemingen zullen verder worden uitgebreid, waarbij een reorganisatie-procedure moet worden gevolgd.

4. Vermindering van complexiteit en verbetering van de aansturing van de Belastingdienst

Bij de Kamerbrief van 15 november jl. heeft mijn ambtsvoorganger de opdrachtformulering voor het onderzoek naar de structuur van de Belastingdienst toegevoegd. In deze opdracht is ABDTOPConsult gevraagd te onderzoeken of en hoe het ontvlechten of op (grotere) afstand zetten van Toeslagen, Douane en FIOD bijdraagt aan vermindering van complexiteit en een betere aansturing van de Belastingdienst en de onder de Belastingdienst vallende taken.

In januari van dit jaar ontving de minister van Financiën een tussentijds advies van ABDTOPConsult. Op 20 januari is een briefadvies van ABDTOPConsult 'Tussenbalans Onderzoek Structuur en Besturing Belastingdienst'⁶ met uw Kamer gedeeld. Een van de hoofdconclusies is dat de Belastingdienst voor een enorme vernieuwings- en uitvoeringsopgave staat. ABDTOPConsult concludeert dat deze opgave niet past binnen de huidige structuur en besturing. Daartoe adviseren de onderzoekers om Toeslagen en de Douane te ontvlechten van de Belastingdienst. Ook het rapport van ABDTOPConsult 'Back to Basics: alternatieve uitvoerders voor de Belastingdienst'⁷ laat zien dat de uitvoeringsopgave van de Belastingdienst de afgelopen decennia is uitgebreid met een groot aantal fiscale en niet-fiscale taken. Gevolg van die uitbreidingen is dat organisatorische en uitvoeringstechnische complexiteit is vergroot.

Het tussentijds briefadvies van ABDTOPConsult is onderdeel geweest van de besluitvorming die leidde tot het splitsen van de directie Toeslagen en directie Douane van de Belastingdienst in separate Directoraten-Generaals (DG's). Doel van deze splitsing is onder meer het verkleinen van de *span of control* van de top en zo mogelijke incidenten tijdiger te kunnen signaleren en escaleren. Verder helpt splitsing de separate onderdelen om de prioriteitstelling scherper te maken ten behoeve van een goede taakuitoefening. Door de splitsing ontstaat er meer zuiverheid in taakopdracht. De ontvlechting van ondersteunende organisatieonderdelen moet daar dienstig aan zijn en zorgvuldig plaatsvinden.

De aan te stellen DG's Toeslagen, Douane en Belastingdienst krijgen de opdracht om de ontvlechting uit te werken. Uitgangspunt is dat bestaande ondersteunende taken (bijvoorbeeld ICT en de BelastingTelefoon) vooralsnog onder verantwoordelijkheid van de Belastingdienst vallen, totdat anders wordt besloten. De DG's hebben elk te maken met specifieke uitdagingen. Zo wordt de door uw Kamer aangenomen motie Bruins en Van Weyenberg⁸ inzake het toeslagstelsel betrokken bij de inrichting van het DG Toeslagen.

De minister heeft in zijn beantwoording van feitelijke vragen naar aanleiding van zijn kamerbrief van 11 januari jl.⁹ toegezegd om de Kamer later dit jaar te informeren over de nadere uitwerking van de ontvlechting zodra er meer informatie beschikbaar is. In deze verzamelbrief Toeslagen wil ik herhalen dat de Kamer zoals toegezegd wordt geïnformeerd over de voortgang van de ontvlechting van de Belastingdienst, onder meer via de reguliere voortgangsrapportages.

5. Naar responsieve wet- en regelgeving

Los van de voorgenomen heroverweging van het stelsel van toeslagen, wordt voor de periode

⁶ PM Opnemen Kamerstuknummer

⁷ PM Opnemen Kamerstuknummer

⁸ PM vindplaats

⁹ PM Opnemen Kamerstuknummer

daarnaartoe verder gewerkt aan een betere balans tussen de complexiteit van het kinderopvangtoeslagstelsel, de (hoge) eisen die dit stelt aan het doenvermogen en de zelfredzaamheid van burgers en de (financiële) verantwoordelijkheid voor de – juistheid van de – toeslagen die nu voor een belangrijk deel bij de burger ligt. In de brief van 15 november jl. werd hierbij gewezen op het eerste deelrapport van de IBO Toeslagen waarin maatregelen worden genoemd die bijdragen aan de verbetering en vereenvoudiging van de kinderopvangtoeslag. Deze maatregelen vormen een aanvulling op het verbetertraject kinderopvangtoeslag. Het tweede deelrapport van de IBO Toeslagen zal, vergezeld van een kabinetsreactie op beide delen, dit voorjaar aan uw Kamer worden aangeboden.

De twee uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 oktober 2019¹⁰ bieden Belastingdienst/Toeslagen al onder de bestaande wetgeving meer mogelijkheden om maatwerk te bieden bij het bepalen van het recht op kinderopvangtoeslag. De eerste uitspraak ziet hierbij op de situatie dat niet alle kosten van de kinderopvang volledig zijn betaald. Tot de uitspraak was de lijn dat dan in beginsel het volledige recht op kinderopvangtoeslag verviel en dat de ontvanger alle voorschotten moest terugbetalen. Met de uitspraak krijgt Belastingdienst/Toeslagen binnen het geldende wettelijke kader de ruimte om bij de vaststelling van het recht op kinderopvangtoeslag rekening te houden met het wel (al) betaalde deel van de kinderopvangkosten. Aan deze uitspraak is invulling gegeven in het Verzamelbesluit Toeslagen¹¹. Op basis van deze invulling stelt Belastingdienst/Toeslagen het recht op kinderopvangtoeslag voortaan vast naar rato van het bedrag aan kosten dat de ouder tijdig heeft betaald aan de kinderopvangorganisatie. Dit besluit geldt vanaf 23 oktober 2019 (voor toekenningen die op dat moment nog niet onherroepelijk vaststonden). Met deze proportionele vaststelling van de kinderopvangtoeslag kunnen in een belangrijk aantal gevallen hoge terugvorderingen worden voorkomen.

Volgens de tweede uitspraak heeft Belastingdienst/Toeslagen bij een op zichzelf terechte vaststelling van een toegekende toeslag (of van een voorschot), een zekere discretionaire ruimte bij de vaststelling van het bedrag dat daadwerkelijk wordt teruggevorderd.¹² Het gaat dan om bijzondere gevallen waarin de terugvordering evident onredelijk uitpakt. Ook na deze uitspraak blijft dus het uitgangspunt dat een binnen het wettelijk kader ten onrechte uitgekeerd bedrag wordt teruggevorderd. Maar de uitspraak biedt Belastingdienst/Toeslagen wel de mogelijkheid om in bijzondere omstandigheden waarin de geldende wetgeving evident onredelijk uitpakt, tot een passende oplossing te komen. Aan de invulling van deze tweede uitspraak wordt momenteel gewerkt in overleg met de toeslagdepartementen en Belastingdienst/Toeslagen. De verwachting is dat dit binnen enkele weken na publicatie van deze Kamerbrief zal leiden tot een aanvulling van het Verzamelbesluit Toeslagen.

6a. Heroverweging beleid opzet grove schuld

Een toeslaggerechtigde kan verzoeken om een persoonlijke betalingsregeling. Als het ontstaan van de terugvordering is te wijten aan opzet of grove schuld van de toeslaggerechtigde, dan komt hij niet in aanmerking voor een persoonlijke betalingsregeling en daarmee ook niet voor het afzien van inning van een restschuld. In de brief van 8 november 2019¹³ is aangekondigd dat het beleid ten aanzien van opzet en grove schuld wordt heroverwogen. De uitkomst van die heroverweging zal ik zo snel mogelijk na de kabinetsreactie op de rapporten van de commissie AUT en de ADR met uw Kamer delen. Tot die tijd wordt er bij een nieuw verzoek om een persoonlijke betalingsregeling voor een toeslagschuld geen onderzoek gedaan naar opzet of grove schuld, behalve als er in het voortraject (de toekenningsfase) een inmiddels onherroepelijk geworden vergrijpboete is opgelegd of strafrechtelijke vervolging is ingesteld.

6b. Pauzeknop dwanginvordering

Voor de volgende groepen toeslaggerechtigden is de dwanginvordering stopgezet ("pauzeknop"):

¹⁰ ECLI:NL:RVS:2019:3535 en ECLI:NL:RVS:2019:3536.

¹¹ Besluit van 20 december 2019, nr. 2019-215337, Stcrt. 2019, 70486.

¹² Deze tweede uitspraak lijkt hierbij overigens niet beperkt tot de kinderopvangtoeslag en kan daarmee ook gevolgen hebben voor de andere toeslagen.

¹³ Kamerstukken II, 2019/20, 35302, nr. 26.

- (1) de CAF 11-ouders¹⁴
- (2) de overige CAF-ouders¹⁵
- (3) de (oude) opzet/grove schuldgevalen¹⁶
- (4) ouders met een problematische kinderopvangtoeslagschuld die in een vergelijkbare situatie verkeren als de CAF-ouders¹⁷.

In de praktijk zijn niet alleen dwanginvorderingsmaatregelen zoals dwangverrekeningen en loonbeslagen opgeschort, maar zijn ook betalingsregelingen gepauzeerd. De pauzeknop geldt bovendien niet alleen voor alle soorten toeslagschulden van de betrokkenen, maar in beginsel ook voor al hun belastingschulden.

7. Opvolging fraudesignalen

In de brief van 15 november jl.¹⁸ is toegezegd om de behandeling van signalen van fraude binnen de Belastingdienst tegen het licht te houden. Het gaat dan om de vraag of, bij signalen van mogelijke fraude, gepaste middelen worden ingezet. Het betreft de waarborgen in de organisatie die:

- ervoor zorgen dat we de gepaste middelen inzetten en daarmee voorkomen dat we burgers en bedrijven ten onrechte met te zware middelen benaderen;
- ervoor zorgen dat we keuzes kunnen onderbouwen en zo nodig terug kunnen grijpen op eerdere vastleggingen;
- ervoor zorgen dat de waarborgen worden nageleefd en hier op wordt toegezien.

Er wordt daarom in kaart gebracht of binnen de Belastingdienst wordt zorggedragen voor een zorgvuldige behandeling van fraudesignalen, welke protocollen hiervoor zijn, hoe hier mee wordt omgegaan en of hier verbeteringen bij nodig zijn. Als dit voor de Belastingdienst in kaart is gebracht zal ook met andere (overheids)partijen die werken met signalen van mogelijke fraude worden gesproken om te vernemen wat de reactie op de aanpak van de Belastingdienst is en of er nog suggesties voor verbeteringen zijn. De conclusies en aanbevelingen verwacht ik in september van dit jaar.

D. Gebruik van (tweede) nationaliteit bij toezicht

Onderzoek Nationale Ombudsman

De Nationale ombudsman is in 2019 gestart met een onderzoek naar de wijze waarop overheden omgaan met klachten over etnisch profileren. Hij heeft in dat verband ook gesprekken gevoerd met de Belastingdienst (Belastingen, Toeslagen en Douane). De Nationale ombudsman vat de resultaten van dit oriënterend onderzoek als volgt samen: 'Alle overheidsinstanties waarmee wij in de verkenning spraken gaven aan weinig klachten over etnisch profileren te ontvangen. Dat komt ook overeen met het algemene beeld dat er een lage klaagbereidheid bestaat op dit onderwerp. Wij zien dit ook terug in ons eigen klachtbeeld.' De Nationale ombudsman ziet aanleiding om het onderzoek te vervolgen. Met dit vervolg wordt beoogd helder te maken wat burgers met klachten over etnisch profileren van overheidsinstanties mogen verwachten. De verwachting van de Nationale ombudsman is dat dit onderzoek in het derde kwartaal van 2020 wordt afgerond.

Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) doet onderzoek naar het gebruik bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit bij de toeslagen. Dit onderzoek is in eerste instantie gericht op signalen over het gebruik van (tweede) nationaliteit bij Belastingdienst/Toeslagen. In de documentanalyse naar aanleiding van het Wob-verzoek inzake CAF zijn documenten gevonden die wijzen op het gebruik van (tweede) nationaliteit als selectiecriteria bij andere CAF-zaken buiten Toeslagen. Deze signalen zijn in november aan de AP overgedragen om mee te nemen in het onderzoek. De betreffende stukken zijn openbaar gemaakt. Het is niet bekend wanneer de AP het onderzoek verwacht af te ronden.

¹⁴ Schriftelijke toezegging van 11 juni 2019, Kamerstukken II, 2018/2019, 31 066, nr. 490.

¹⁵ Mondelinge toezegging van 4 november 2019, bevestigd in de Kamerbrief van 8 november 2019, Kamerstukken II 2019/2020, 35 302, nr. 26.

¹⁶ Mondelinge toezegging van 4 november 2019, bevestigd in de Kamerbrief van 8 november 2019, Kamerstukken II 2019/2020, 35 302, nr. 26.

¹⁷ Schriftelijke toezegging van 4 februari 2019, Kamerstukken II 2019/2020, 31066, nr. 596.

¹⁸ Kamerstukken II, 31066, nr. 538.

Gebruik van (2e) nationaliteit bij toezicht/systemen

Graag benadruk ik nogmaals dat ik etnisch profileren ten strengste afkeur. In de brief van 11 juni jl. is toegezegd dat vanaf de zomer de tweede nationaliteit niet meer raadpleegbaar is voor medewerkers en deze voor eind 2019 uit de systemen bij Belastingdienst/Toeslagen gehaald worden.¹⁹ Deze laatste toezegging is niet per eind 2019 gerealiseerd, dit betreurt ik. Het verwijderen van de circa 1,4 mln. Nederlanders die een tweede nationaliteit in de systemen van de Belastingdienst/Toeslagen hebben is een zeer ingewikkeld proces, waarbij de kans op procesverstoringen en ongewenst gevolgen groot was, bijvoorbeeld door herberekeningen voor het heden of verleden. Inmiddels is voor 92% de tweede nationaliteit verwijderd. Per 6 maart is de verwachting dat dit gestegen is tot 99,9%, de laatste circa 1.000 gevallen zullen de komende maanden verwijderd worden. Gegevens over de tweede nationaliteit (naast de Nederlandse nationaliteit) mogen geen rol spelen in de uitvoering. Bij de overige onderdelen van de Belastingdienst is de tweede nationaliteit uit de risicomodellen verwijderd. Of daarmee alle onterechte gebruik van nationaliteit is gestopt, kan nog niet met zekerheid gezegd worden. Zo zijn er (oude) gegevensbestanden die mogelijk voor verschillende doeleinden zijn/worden gebruikt en waarvan niet duidelijk is, of deze nog steeds beschikbaar zijn of gebruikt worden. Dit wordt de komende tijd nader in kaart gebracht, zodat ook deze kunnen worden beëindigd.

E. Overige zaken

Procedure Landsadvocaat

PM [Toezegging aan mw. Leijten om schriftelijk terug te komen procedure die de landsadvocaat bij de Raad van State voert]

Gesprek betreft (signalen van) strafbaar handelen

PM [Toezegging aan dhr. Omtzigt/ mw. Leijten om terug te komen op het gesprek dat de minister heeft met de minister van JenV betreft (signalen van) strafbaar handelen]

Intern onderzoek naar informatiebeheer bij Toeslagen

Mijn ambtsvoorganger heeft uw Kamer op 11 oktober 2018 geïnformeerd over de noodzaak om het informatiebeheer bij Toeslagen te verbeteren.²⁰ Directe aanleiding destijds was het feit dat in de dossiers van CAF 11 niet alle voor de procesvoering relevante documenten beschikbaar waren voor de verweerder. Uit een interne verkenning binnen Belastingdienst/Toeslagen bleek dat een versterking van de informatiehuishouding c.q. het informatiebeheer noodzakelijk was. Er zijn zeven deelonderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken zien op deelprocessen binnen het primaire proces van toeslagen.

De verwachting is dat in het eerste kwartaal van dit jaar de resultaten van de deelonderzoeken beschikbaar komen. Vervolgens worden de verbeteringen uit de onderzoeken geïmplementeerd. Zodra ik over de resultaten van alle onderzoeken beschik, informeer ik uw Kamer hierover.

Contact met de Nationale Ombudsman

PM [Toezegging contact op te nemen met de Ombudsman om te kijken hoe hij tot zijn conclusies is gekomen rondom de toeslagenaffaire en of hier documenten van de Belastingdienst aan ten grondslag liggen die gedeeld kunnen worden met de Kamer]

Bijlage: overzicht van lopende en afgedane moties- en toezeggingen rondom het CAF-dossier

¹⁹ Kamerstukken II, 2018/19, 31066, nr. 490.

²⁰ Kamerstukken II, 2018/19, 31066, nr. 434.

